

Waar de Commissie het lidmaatschap van een door het Ministerie van Economische Zaken erkend lichaam als een der voorwaarden stelt voor de benoeming tot controleur, heeft het Hogerhuis als een der voorwaarden gesteld het lidmaatschap van een voorlopig voor dit doel door het Ministerie van Economische Zaken erkende Vereniging van Accountants.

Dit verschil vindt zijn verklaring in de voorstellen tot wettelijke regeling van het accountantsberoep.

Er bestaan in Groot Britannië verschillende accountants-verenigingen.

De belangrijkste zijn:

- (1) The Institute of Chartered Accountants in England and Wales met ongeveer 16.000 leden.
- (2) The Society of Incorporated Accountants and Auditors met ongeveer 8000 leden zowel in Engeland-Wales als Schotland.
- (3) The Association of Certified and Corporate Accountants met ongeveer 7.300 leden zowel in Engeland-Wales als Schotland.
- (4) The Society of Accountants in Edinburgh, met ongeveer 1.250 leden uitsluitend opererend in Schotland.
- (5) The Institute of Accountants and Actuaries in Glasgow, met ongeveer 3.000 leden uitsluitend opererend in Schotland.
- (6) The Society of Accountants in Aberdeen, met ongeveer 225 leden uitsluitend opererend in Schotland.

Deze zes verenigingen nu hebben gezamenlijk voorstellen ontworpen voor de wettelijke regeling van het accountantsberoep. Deze voorstellen zullen binnenkort aan de Minister van Economische Zaken worden aangeboden en de basis vormen van de door deze bij het Parlement in te dienen „Public Accountants Bill”. Gezien het feit dat het Engelse Parlement de verschillende Nationalisatie-wetten eerst moet afhandelen, zal het waarschijnlijk wel 1948 worden voordat de Public Accountants Bill tot Public Accountants Act zal zijn gepromoveerd.

De Public Accountants Bill voorziet in de instelling van twee Public Accountants Councils te weten één voor Engeland en Wales en één voor Schotland. Deze Councils zullen bestaan uit respectievelijk 24 en 16 leden die gedeeltelijk door de bovengenoemde 6 accountantsverenigingen en gedeeltelijk door de Regering worden benoemd.

Deze Public Accountants Councils stellen vast wie gerechtigd is de titel van Public Accountant te voeren en een public-accountants-praktijk uit te oefenen. Na de inwerking treding van de wet zal de titel „Public Accountant” wettelijk beschermd zijn.

In een volgend artikel meer over de rechten van de Councils en de voorwaarden waaraan moet worden voldaan, om als „Public Accountant” te worden erkend.

DE MACHTSPOSITIE VAN DE MONOPOLIST

door Drs. W. J. v. d. Woestijne

Het is algemeen bekend, dat een monopolist een hogere prijs kan vragen en een kleinere hoeveelheid pleegt aan te bieden, dan bij vrije concurrentie het geval is, maar in het algemeen heeft men geen flauw besef van welke orde van grootte deze verschijnselen zijn.

De vraag naar de machtsuitoefening van de monopolist is van uitermate praktisch belang geworden, sinds het inzicht veld wint, dat de con-

crete prijsvormingsvraagstukken dikwijls beter benaderd kunnen worden vanuit de premissen van het monopolie dan vanuit die van de absoluut vrije concurrentie.

Dit is reeds zo in die gevallen, waarin men in de practijk gewoon is van concurrentie te spreken, zodat, wanneer wij met beperkte concurrentie te maken hebben, de machtspositie van de monopolist ons nog meer belangstelling inboezemt.

Indien het daarom gelukt in een bepaald geval aan te geven hoever de monopolist het aanbod beperkt, dan is dit als een belangrijke aanwinst van ons economisch inzicht te beschouwen. Het gaat hier niet alleen om een kwestie van theoretische belangstelling, maar de politiek van bedrijven en van de overheid kan door dit inzicht worden beïnvloed.

In de literatuur ¹⁾ vindt men de stelling verdedigd, dat onder bepaalde omstandigheden, die op het eerste gezicht niet onrealistisch gekozen schijnen, de monopolist *de helft* van de hoeveelheid aanbiedt, die bij vrije concurrentie ter markt zou komen.

Deze conclusie geldt onafhankelijk van de helling van de vraaglijn, al wil dit niet zeggen, dat alle prijs- en kostencurven tot dit resultaat voeren ²⁾. Het is te begrijpen, dat ieder, die met deze conclusie bekend is, wantrouwend staat tegen alle prijsvorming met een min of meer monopolistisch karakter. Daarom is deze conclusie dan ook op zich zelf reeds belangrijk, onverschillig of zij het resultaat is van een wiskundig spelletje dan wel of er een economische realiteit achter schuilt.

Vanaf het moment, dat in de studie over de monopolieprijs de stelling opgenomen wordt, dat de monopolist bij lineaire vraag- en kostencurven het aanbod tot de helft beperkt, oefent deze stelling reeds invloed op de structuur van onze maatschappij uit, al zou het maar zijn, doordat hierdoor een bepaald licht geworpen wordt op de gestes van monopolisten en van hen, die in een monopolioide positie verkeren. Zelfs al zou de hier bedoelde stelling maar voor de helft juist zijn, zodat er „slechts” een beperking van het aanbod tot drievierde te verwachten is, dan nog zou het inzicht, dat daardoor op de realiteit van ons economisch leven geworpen wordt, zeer groot zijn, te meer omdat door verschillende oorzaken onze maatschappij, een steeds grotere afwijking van de theoretische vrije concurrentie vertoont.

Mocht evenwel blijken, dat de stelling geen economische relevantie heeft, doch slechts een wiskundig grapje is, dan is het een buitengewoon gevaarlijk grapje. Wij mogen immers niet verwachten, dat iedereen de afleiding van de formule op zijn economisch merites zal gaan beoordelen, doch dat velen bereid zullen zijn de stelling, mits door een autoriteit voorgedragen, als relevant te beschouwen en daarnaar te handelen. Dit klemt te meer, omdat men zich niet steeds realiseert, dat een exacte wiskundige afleiding nog niet steeds tot concrete kennis voert.

De stelling, dat de monopolist het aanbod tot de helft beperkt, gaat uit van lineaire vraagfuncties. Toegegeven zij, dat men veelal *binnen een kleine interval*, een willekeurige kromme lijn door een rechte kan vervangen. Maar hier gaat het in principe niet om een kleine, doch een grote interval en dus zal men hebben te onderzoeken of de rechtlijnige hypothese waarschijnlijk is. Dit nu is niet het geval; integendeel, want een rechtlijnige vraag betekent een constante grensvraag en een constante

¹⁾ Voor het bewijs van deze stelling zie: Tinbergen, *Beperkte Concurrentie*, bl. 126.

²⁾ Zie i.c. bl. 34.

grensvraag is, over een grote interval, wel één van de onwaarschijnlijkste hypothesen, waarvan men uit kan gaan.

De stelling, dat de monopolist het aanbod tot de helft beperkt, gaat verder uit van een lineaire kostencurve, die zowel voor de monopolist als voor de concurrenten geldt.

Toegegeven zij, dat de opvatting van de totale kosten, als bestaande uit een constant deel en een met de productie evenredig deel, dikwijls een juiste benadering kan zijn. Maar de opvatting, dat de monopolist met zijn grote productie en de veelheid van concurrenten, ieder met hun relatief kleine productie een zelfde kostenfunctie hebben, dus dat de monopolist een zelfde bedrag aan constante kosten heeft als ieder der concurrenten en dat de evenredige kosten bij productie in het groot even zwaar wegen als bij productie in het klein, is wel een zeer aanvechtbare hypothese.

De stelling, dat de monopolist het aanbod tot de helft beperkt, gaat er tenslotte van uit, dat de prijs bij vrije concurrentie samenvalt met de grensprijs en dat deze grensprijs samenvalt met de variabele kosten. Hierbij is de concurrentie dus blijkbaar ad absurdum gevoerd, want in een maatschappij, waarin zulk een concurrentie zou heersen, zouden de constante kosten niet goedge maakt worden en dus alle ondernemers verlies lijden.

Natuurlijk kan men „vrije concurrentie” zodanig definiëren, dat dit resultaat uit de bus komt, maar dit begrip van vrije concurrentie past dan in een wiskundig spel en heeft maar weinig economische relevantie.³⁾

De stelling, dat de monopolist het aanbod tot de helft beperkt gaat dus uit van drie onwaarschijnlijke, in ieder geval economisch niet relevante hypothesen en is dus zelve een *onwaarschijnlijkheid in de derde macht!*

Dit dient men dus wel te bedenken bij het hanteren van deze stelling. Het is alleen maar jammer, dat de onbewuste invloed, die van deze berekening van de macht van de monopolist door deze analyse niet geneutraliseerd kan worden. Juist in een tijd, waarin de overheid in de prijsbepaling diep ingrijpt, kunnen ook vage en onvoldoende gefundeerde meningen omtrent machtsposities van grote nadelige, feitelijke betekenis zijn.

INDRUKKEN VAN HET ACHTSTE INTERNATIONAL MANAGEMENT CONGRES (C.I.O.S.)

door G. P. J. Hogeweg

Van 2—8 Juli is in Stockholm het achtste Congrès International d'Organisation Scientifique gehouden, waaraan afgevaardigden van twintig landen hebben deelgenomen, in totaal bijna 1200 deelnemers. Een grote belangstelling dus uit een groot aantal landen. De lijst van deelnemers vermeldt 38 namen uit Nederland, waarvan sommigen met hun echtgenote. Gezien de moeilijke valutapositie van Nederland mogen wij over de Nederlandse belangstelling voor dit congres dus niet klagen. Van Nederlandse zijde waren vier prae-adviezen ingezonden, die blijkens de daarover gevoerde discussies, de aandacht van de leden van het Congres hebben gehad niet alleen, maar waarvan gezegd kan worden, dat zij op hoog peil stonden.

Het contact van de C.I.O.S. met Nederland bestaat daarin, dat sedert

---

³⁾ Zo gedefinieerd lijden in een maatschappij met „vrije concurrentie” alle ondernemers bij voortduring verlies. Zie l.c. bl. 88.